

ADAOSE ȘI INDREPTĂRI

I. LA INTRODUCEREA

§ 21. Un *t* (sau *d*) final parastic s'a desvoltat la următoarele vorbe: maibent (= mabein), saivant (= saivan), sahmarand (= şahmaran) etc.

elisunea unul *r* în vorbele: berbe[r]lic, murda[r]lic și serda[r]lic.

§ 40. „Cu rogojina aprinsă în cap“... O reminiscență a acestui obicei și în „Cântecul lui Priscovenu“ din Teleorman (Tapu, 97-98): Șépte boierí de țără, Să mergem la jăluială, Să dâm *jalbă* *Impératului*, În pórta Tarigradului... Cel șépte boierí se gătia... La Tarigrad ajungea... El din caic jos se da, Cu ipingele se 'mbrăca... Șépte rogojini c'd'mi *lua*... Cu catran le cătrânia, Cu bumbac le bumbăcia Și cu spirt că le stropia, *In trei prăjini le ridică*, Luminarea c'aprindea, *Foc la rogojini c'd'mi da*. Rogojinile 'mî ardea, Focu mare se făcea, Tarigradu înspăimânta... Am venit la jeluială Înaintea Mării sale, Cum judeci lumea totă, Să ne faci nouă dreptate!

§ 41. Lăutarii conservă și astăzi unii termeni speciali din tehnica muzicii turcescăi. Astfel códrele viorei (și cobzel) pórta nume orientale: códra lui „sol“ se numescă *rast*, a lui „re“ sau „mi“ *nevă* și a lui „la“ *sebă* sau *sabă* (Bilciurescu, Ghidul Bucureștilor, p. 67). În capitolul ce Sulzer consacră muzicii turcescăi, se află următorul pasaj (II, 438), care poate servi de comentar observațiunii precedente: Numele tonurilor pe violină: prima códă *rast*, a doua... *nevă*... iar semi-tonul *sebă*...

§ 45. Tractatul din 1391 e atestat, independent de Fotino, de către d'Ohsson (VII, 442) și Hanmer (XVII, 105).

§ 76. În privința terminului „scândură de Galați“, cf. M. Nacu, Geografia jud. Covurlui (1891), p. 240: „Când e vorba de lemnele de construcție nu se amintescă la Constantinopole de căt de cherestelele din Galați. Așa, de exemplu, când cineva cere acolo o scândură grósă (dulap), nu se exprimă altfel de căt: dă-mi un *gălățean*... (după un raport al consulului român din Constantinopole).

§ 109. Elementul turcesc lipsescă nu numai din literatura religiosă propriu-dină, ci aproape cu desăvîrșire și din acele ramuri ale literaturii populare (ca colinde, descântece, vrăji...), cări stău în raport mai mult sau mai puțin intim cu credințele religioase.

Bogate în turcisme sunt și baladele oltene culese de d. Chr. N. Tapu și publicate în colecțiunea *Materialelor folkloristice* (cf. adaosul

la Bibliografia) de sub direcțunea d-lui Gr. G. Tocilescu. Ele sunt interesante prin o tendență modernizătoare, care se manifestă pe de o parte în numerosele diformații ale terminilor titulaturei otomane (care în colecțiunile anterioare conservă formă primordială: ca ex. cf. spahiū), iar pe de altă prin substituirea de vorbe neologice (ex. de haine) în locul vechilor numiri consacrate. Aceste particularități arată îndeajuns, că spiritul poporului a intrat deja în al doilea stadiu al evoluției sale, când amintirile trecutului încep să amurgă și expresiunile lor să devie din ce în ce mai vagă.

Colecțiunii oltene și sunt particulare:

a) nume proprii ca: Aguș[iă], Aisa [Aișica, Aișita], Arsan, Delidarda, Idirna, Mizil-Craiu [Mizilca, Mizilcuța], Savalat, Suliniș-Pașa etc. și fraze întregi turcesci mai mult sau mai puțin corupte (ex. p. 53): Cine te-a ucis, Ioldașim? *Vala bîrbam, cardașim!* și formule obișnuite: *Baca, baca, ghiaura* (Cată, cată, ghiaurul!)...

b) un număr de vorbe turcesci ce nu le mai întîlnim aiurea: ardalc (=odalfc), baldag (=baltag), bască (=baccă), begu (=bey), buhaz (=bogaz), casfat (=cafăs), ciorbagiū, colgiū, derea, dugialic (=ghigialic), gialap (=gelat+gelep), iortoman, refenea, tambură, terezie, zurbalic; și în fine, forme verbale unice: bulucesc, bulibășesc, căfenesc, ciobesc, mărtăcesc etc. și adverbiale: cerchezesc, deliesce etc.

Mai este de observat, că unele din turcismele proprii acestei colecții au forma sărbătoare (cf. bascea, beg, dugialic...).

§ 110. Cunoșcătorii al graiului macedonén asigură, că sensul de „surveillant de la boucherie“ ce răposatul Obedenaru dă vorbei *baciū* la Români din Macedonia, e imaginară...

§ 111. Procedura de-a reproduce vorbele turcesci după transcrierea neo-grăecă e destul de veche: Miron Costin întrebuinteză deja alternativ *Habeș* și *Hambes*... Acestei curiose sisteme de transcriere și se dătoresc existența unei vorbe imaginară, care se repetă în toate manualele noastre de istorie și care în fapt e o simplă erore de transcriere. E vorba de *Talambasa*, pretinsul nume al calului boierit de Mavroghene (Fotino II, 175: Mavroghene, spre a-și bate joc de caftan și de boieri, îmbrăcat cu caftan pe *un cal al său ce se numia Talambasa* și-i a dat titlul de Clucer). Vorba nu este altceva de căt transcrierea neo-grăecă a lui TABLA-BAŞA adică *Ταμπλαμπάζα*: cf. Fotino II, 47: un cal împărătesc carele se chiamă *tablampasa*... Transcrierea eronată a traducătorului, răposatul Sion, a dat astfel naștere unui nume curat fictiv, un fel de idol istoric...

La formele intermediare maghiaro-turce adaogă:

beșchie (*başchie* și *bestie*) 1. unelța dogarului și a dulgherului: un fel de ciocan al cărui capăt este sănțuit (Damé, Terminol. 87, 89, 112); 2. un fel de ferestrău ingust și lung (în Moldova); — BICSKI (d. turc. bičky), scie; bulg. serb. bičkila. V. Partea II: bischigiu.

captar, un fel de capac cu care se acoperă stupul: acest capac, adesea o străchină sau scafă (Damé, 70, 120), se mai numește și *captalan*; — KÁPTALAN și KAPTÁR „Bienenkorb“ (d. turc. kaptar „capote“ (d'une ruche) d. kapmak „couvrir“ (V. capac). Din turcesc nu avem nici-un termin de apicultură.

La formele intermediare greco-turce: **mânătarcă**, un fel de ciupercă (*Agaricus*): — *μαντάρτα* (d. turc. mantar „champignon“): finalul -ed se dătoresc influențelor analogice cu „ciupercă“.

HATİSERİFUL d. 1802: citește *23 Novembre* în loc de „*23 Octobre* din același an“.

BIBLIOGRAFIA. Adaogă următoarele trei opere în curs de publicațiu (primele două terminate):

Damé (Fr.), *Incerare de terminologie poporândă*. București, 1896.
 Materiale folcloristice, vol. I: *Poezii populare* publicate sub auspiciile Ministerului de Instrucțiune publică sub direcțiuinea D-lui Gr. G. Tocilescu (în special TAPU, cântece din Oltenia, p. 1–500).
 Tiktin (H.), *Rumänisch-Deutsches Wörterbuch*, 5 fascicule, 1895–1899 (până la cetea).

II. la VOCABULAR

Abaică — citesce: *abaiă* n. în loc de *abai(e)* f.
 aguș — adaogă: *Agușită*, în Oltenia (TAPU, 53; *Agușită* al lui Topală, Care-l mândru sără sămă și de revestit prin țară).

aliș — sterge: *iliș*.
 ama — TAPU, 62: Bă Stoian, năfost așa mare, *Ama* numele și-a fost mare...; adaogă: ngr. ăma, mcr. ma.

anteriu — Var. (olténă) *hantiru* (TAPU, 80: Dar am văzut pe mama lui Stanislav, Spălându-l zăbunele, Tôte *hantirile*).

arap — adaogă: ngr. ăpăriț, fem. ăpărițca, n. ăpăriță, năgăre, năgresce; espèce de génie (myth. pop.); ăpăriță, stafă păzitoare de comori.

arbiu — adaogă: *arbiș* (TAPU, 165: Și dă-mi și fluer al tău, să-ți dau *arbișul* meu).

arman — adaogă: și în jud. Tulcea (MATER. FOLKL. 1476: Din mănușchi în snop, Din snopă clăi, Din clăi în car, Din car și *arman*)... *armănit*, treerat (Damé, Terminol. 66: treeratul în jud. Constanța se numește *armănit*, iar aria *arman*).

at — adaogă: pl. „hăită” (TAPU, 54: A pus trei hăită la coșare). Forma „hate” la Teodorescu e greșită.

babă — adaogă: 1. ngr. μπαμπάκις (forma μπαμπάκις e probabil românescă: cf. suf. -cd § 28); 2. fig. = babalnic (la o mără de vînt) Damé, Terminol. 162.

babalnic — adaogă: 1. la o mără de vînt (Damé, Terminol. 162); 2. (și *bubuluc*) tarac ce sprijinesc côtele prispelor, în Bacău (lb. 95) *băcan* — adaogă: *băcănesc*: hârtie *băcănescă* (Tiktin s. v.) și *băcănește*. Mold. *băcălime* „starea de băcan” (ibid.).

bacăs — TAPU, 117: Ține, Dolfo, acilea, Mare *bacăs* și-o să da... Adaogă: *bacăsesc*, „a da un bacăs” (JIP ap. Tiktin s. v.: administrația *bacăsăuă* de răi arendași).

badie — Sev. Nunta, 126 [orație]: Jderuri și papuci *îmbadăi* [= în badii], Perechea lor 5 lei.

baibașir (V. başfir) și *baibazir*, stofe prețioase din cari se făcea haine sau cioltare domnesci, la Tătari: cf. Tiktin s. v.

balaban — adaogă: rut. sokol balaban „un fel de șoim de vînătoare”; despre raportul vorbel cu slav. *bolovană* (primitiv „butuc”). cf. Miklosich, Türk. Elem. I, 19.

balamale — (TAPU, 90: Cu picioru 'n ușă da, Din *balamale* săria). Adaogă: *balemare* (lb. 101: Cu picioru că mi-i da, Ușa din *balemare* săria) și *blagamale* (= baglamale: DAME, Terminol. 98: balamalele sau *blagamalele* ușel).

baltag — Var. olténă **baldac** (ȚAPU, 152: [Codrénu] Vindea calul, armele, Rěmânea cu *baldacu* Numai cu şeua 'n spine; 387: Si unde oiu găsi om bětrân, Să-i dați *baldace*...)

baş — adaogă: **baş-hamal**, primul hamal (BENGESCU ap. Tiktin: sînt al halei *baş-hamal*).

bazea — ȚAPU, 275: Cum sî-o pôrtă maică-sa Cu rochița de *bazea*... Adaogă: ngr. μπαζές (= διπτον).

beiu — Var. (semi-literar) **beg**, în baladele oltene (ȚAPU, 60: La Cladova se ducea, La *begu* că se ducea; 62: *Begule*, Domnia ta, Frate nu mă judeca, Ca să fi tu la mâna mea.

belezic — adaogă: mcr. (formă metatetică) bizilică „brătară”.

berchet — adaogă: 5. (ca adv.) à foison; mcr. „belşug”.

beslii — vorba, ca și derivele ei, revine adesea în baladele oltene (ȚAPU, 53: *Beslii* că se strîngea, Ca câinii la zâlhana; 55: Ce *beslii* e pe pămînt, Mâine să-l vîd pribegit; 66: Veste la *beslii* că 'năi da, Toți pre căi gata era; 57: De la Izlaz până la Dii, Să dau lăsă la *beslii*; 89: Frunzulită de secară, Cât era *beslii* în țără...) și în cântecele macedo-române (WEIG. II, 55: Tu să-ni fați nouă ficioi... Doi s'na li pitrețem *beslii*, Ta s'aruvîșcă căftană și vești...); și ca adj. „voinic” (ȚAPU, 58: Ce ture era mai bogat, La Stoian băgat argat; Ce ture era mai *beslii*, La Stoian arhelegiū). Formele secundare: *beslegă* (ȚAPU, 57: Să mă puț ghiuler mai mare Peste *beslegit* din țără) și *beslegia* (ȚAPU, 57: Să mă duce la Bucuresci, Ca să iau ghiuleria Si *beslegia*).

bondoc — adaogă: **bundacă** (Dîmbovița) și **bunduci** (Mehedinți), numele taracilor ce sprijinesc côtele prispelor (Damé, Terminol. 95, 100: tarasă, gâscele, *bundacă*, *bunduci*, dereci, parmacă, bubuluții, urșii, popondocii sau gorgozanii).

bre! — vorba revine adesea în cântecele oltene (ȚAPU, 14: Iana că-i striga: A, bre! Moș-Crăciun, Că ești mai bětrân... 54: Am audit, bre, Agus... 15: Sînmă striga în gura mare: Dalei, surățico Stancu, bre! bre! D'ăi făcut vre-o dată bine, Fă-ți pomană și cu mine!)

bulibaşa — adaogă: **bulibăesc**, a ajunge bulibaşa (ȚAPU, 68: Dar Stoian Bulibaşa, Căpitanul de Craina, De când s'a *bulibășit*, Haz-nale n'a mai venit).

bulucesc — adaogă: (și **bulugesc**), în cântecele oltene (MATER. FOLKL. 825 [doină]: Nu ne duce ca pe noi, Ci ne duce ca pe boi, Legăți în frînghii de tei, *Buluciș* ca nisce o). Cf. WEIG. Rum. Dialekte, 83: *bulugesc*, a grămădi, a ataca.

burciu — CAP. 318: Constantin-Vodă s'aș tras de aă venit în țără, pentru că aă avut avuție încărcată în *burie* în heleșteul de la Dobreni; DUM. 26: două-deci *burie* cu praf. — Adaogă: **buriaș** (DUM 32: scăseră praful din 580 *buriașe*).

burghiu — MATER. FOLKL. 439: Fóie verde, măr sălcicu, D'aș fi gros ca un *burghiu*). Adaogă: **burghiaș** (ȚAPU, 37: D'un *burghiaș* că 'mi căta, Gaură 'n caic că da, Apa 'n dînsu că intra).

but — cit ngr. μπούτι...

butuc — vorba e o formă iunie indigenă de origină obscură (cf. Schuchardt în Zeitschrift für romanische Philologie XV, 97-104).

buzdugea — adaogă: **buzdugénă**, în cântecele oltene (ȚAPU, 86: Cu 180 de buți, Tôte buți, *buzdugene* D'o 150 de vedre). Vorba „buzunar” sună oltenește *porunar* (ȚAPU, 92, 115).

cadină — ZANNE IV, 287: „a sta ca o cadină”, fără a face nici o trăbă (despre femeile leneșe).

cafas — Var. **cafat**, în cântecele oltene (TAPU, 104: Sus în *cafat* se suia, Pe Dobrișan îl judeca, Cu căt capu nu l lúa; 111: [Letinu] Sus în *cafat* se suia, Cu ochițanu se uită).

cafenea — adaogă: **căfenesc**, a bea cafea (TAPU, 69: El unde mergea La négră cafea, Dé se căfenia) și cafegiū (Tapu, 56: Cinei galbeni de aur scotea, *Cafegiulul* dăruia).

câlăp — adaogă: *câlepele* se numesc în Muntenia „seculuri“ (DAMÉ, Terminol. 140).

calup — adaogă: 8. flórea ce se face la capătul stîlpilor, la casele de munte, în Prahova (DAMÉ, Terminol. 99).

canara — adaogă: 3. în Moldova, pășune de îngrășat vîtele pentru zalhana (cf. Tiktin s. v.): vite pentru *canara*.

capcană — vorba se astă și în Psaltirea în versuri a lui Dosofteiu (XXIV, 51: Că tu 'mî vei scôte de *eapcană* Picioarele din cursă vîclenă), care a luat vorba din rusescă.

capot — adaogă: **capoceliū**, îmbrăcat cu capotul său mantaua militară (formajuno originală analogică): cf. Doc. III, 506 (d. 1787): Postelnicii *capoceliū* și fñarmați...

cărdășesc — adaogă: 2. (ironic) a snopii în bătăi, în cântecele oltene (TAPU, 55: Beștiile lui Abdulah Cu măciuci călărdășia; 58: Când pe scară jos se săde, Toți tureii călărdășia) și *cardaș*, horă după masa de cununie, în Moldova (Sev. Nunta, 281).

casap — adaogă: **hasap** (Baronzi, 161).

cașeaval — TAPU, 116: Brânză dulce din sâdilă, *Cascaval* din comanică. Cum stă bine la voinic. Adaogă: originea vorbei italiene (cf. Tiktin s. v.): caș ce se anină de-a călarele (*a cavallo*) pe prăjini. eâșlă — adaogă: **câșlăr**, cel ce stringe fructul, în Moldova (IONESCU, Doroh. 370: *câșlărul* este tocmit cu $6\frac{1}{2}$ galbeni pe an).

câștiu — cu sensul de „câștig“, intr'un cântec oltén (TAPU, 74: C'am vindut cireajile Și-am băut câștiurile).

cataif — adaogă: 2. (cf. Tiktin) se dice despre tutunul fin tăiat. catifea — adaogă: **catifelat** (formă neologică: cf. fr. *volouté* VLAHUTĂ, Dan, 151 (ap. Tiktin): pielea femeii albă și *catifelată*.

catîr — adaogă: 2. (și *calacatîr* = ca la catîr), în Moldova, bocânei (Tiktin s. v.).

caue — adaogă (la 3): cf. bulg. serb. *kalpak* (igumenski).

cazan — adaogă: (ca adj.) roșiatic, despre față lânei la oif (DAMÉ, Terminol. 67: după față lânei oile sănt... negre sadea, *cazane* său roșiatico, stogomane și lăi).

cazma — adaogă: 1. (în Mold.) hîrlețul ce slujesc la facerea sănătărilor; 2. (în Munt.) tîrnăcopul ce se întrebuiștează la seosul buturugilor (DAMÉ, Terminol. 38).

cerchez — adaogă: **cerchezesc**, în cântecele oltene (TAPU, 128: Să mă tundăi *cerchezesc*, Să-mă lași chica deliesc; 151: Și mi-l tundea sfranțușesc, Și mi-l râdea *cerchezesc*).

chebe — în Brăila, zăbunul se numește **gheboiū** (Dr. Manolescu, 181).

chenar — adaogă: 3. (sens archaic literar) margine (DUM. 54: ișind din curtea unui unchiuș ce-i era casa cam la *chenar*).

cherestegiū — citește: KERESTEŞİ...

chervan — adaogă: **caravană**, drie său car funebru în Bucovina (MARIAN, Inimorm. 250: cel mai avuști se due la grăpă cu patașea său *caravana*). Ca și ruténul *karavan*, vorba românescă e o formă paralelă la „*chiarvan*“ său chervan.

chilă — turc. și KIL (de unde alb. kılă), dar ngr. x:kéc.
 chişlec — citescă: KYŞLYK ...
 chiub — var. **chiabur**, deducțiune ulterioră d. pl. chiuburi (DAMÉ, Terminol. 74: în unele părți se dice *chiaburi* la castrone).
 chiuhanagiň — citescă: KÜLHANGI ...
 ciacăr — adaogă: 1. (despre boi) când împrejurul luminilor ochilor are un cercan alb; 2. (despre caii) când are un ochiul albastru și altul negru (Damé, Terminol. 28, 48).
 cialma — adaogă: 2. în Banat, conciul miresei peste care se trage turbulentul sau hobotul (Marian, Nunta, 239 și 705), formă și sens luate de la Sârbii bănățeni.
 ciapraz — adaogă: (și *ciaprazar*), unelță cu care se îndreptăză dinții ferestrăului (Damé, Terminol. 115).
 ciardac — adaogă: 3. numele unei părți a morii de vînt (DAMÉ, Terminol. 162: *cerdacul*, pridvorul sau tinda la mória de vînt).
 ciaun — adaogă: (și *ciaon*), cumpăna orizontală a zidarului (Damé, Terminol. 104).
 ciauș — adaogă: *ciaușesc*, a ajunge ciauș, în cântecele oltene (TAPU, 122: Măi ciauș, tu 'mî ești rău, De când tu mi-aș ciaușit, Nică o slujbă n'ai făcut, Dar pe astă ca s'o faci!).
 cicaric — adaogă: *cicaricul* din Moldova se numește în Muntenia „sucală“ sau „rodan“ și nu este altceva de cât o letă pusă în mișcare de o rătă (Damé, Terminol. 140, 142).
 cigher — adaogă: *ceghirii* (V. Tiktin s. v.) și *ghighir*, într'un cântec oltén (TAPU, 495: Trimetea la măcelari și lăua *Ghighir* (fiecaș de șințari).
 ciob — adaogă: *ciobesc*, a se fărăma, într'un cântec oltén (TAPU, 402 [cântecul nunului]): Luati-vă cuțitele, Că s'a *ciobit* lingurile).
 ciorbă — adaogă: *ciorbuliță*, diminutiv de *gingășie* (TAPU, 105: *Ștuculită, lungulită*, Bună este *ciorbuliță*).
 cișniu — citescă: *cegniu* în loc de „ceșnul“.
 citarie — TAPU, 72: *Si 'mî ia iie dintr'o mie, Rochiță de citarie.*
 ciubuc — adaogă: *ciubucar*, unelță de zidar sau de dulgher (DAMÉ, Terminol. 104: *ciubuc* sau *ciubucarul*, tiparul de tras ciubucură pe zid; 115: după întrebuițare, rindouă se numește *ciubucar* sau lambar, mucheriu...).
 ciuruc — adaogă: (în Mold.) căptură de vită, bună de îngrășat pentru zalhana.
 civit — adaogă: 3. (în Bucov.) piatră vînătă (Marian, Serb. II, 16).
 cobuz — vorba, specială cântecelor moldovenesci, a suferit cu-riose deformații (căpus, topuz) în baladele oltene (TAPU, 195: *Copusul* de os mult cântă frumos; 18: *D'un căpuș de os Răsuna frumos*; 187: *Topuzu* de os Mult dice duios).
 condac — adaogă: 2. o parte a ferestrăului (DAMÉ, Terminol. 86: brațele ferestrăului, mâini, crâci, cotioie, mâner, *condace* ...).
 curcă — adaogă: un fel de terciu.
 cutnie — vorba revine în cântecele oltene sub Var. (corupte) *cuhnie și cutie* (TAPU, 67: *Si rochiță de cuhnie și brîu lat din Taliigrad*; 70: *Si rochiță de cutie, Brîu lat din Taligrad*).
 dairea — adaogă: *daragiă*, tobosar (ALEXANDRESCU, Dicț. jud. Vâlcea, p. 532: chindia s'a introdus de curind și se cântă de lăutari, însotit pe unele locuri de căte un tobosar sau *daragiă* [vuvă]); — vorba corespunde unei forme turcescii analogice DAIREĞİ.
 deliū — adaogă: *deliesce*, cum purtau deliū (TAPU, 129: *Si frumos mi-o tundea, S'o tundea cerchezescă și-lăsa chica deliesce*).

divan — adaogă: **divănaș** = divanist (TAPU, 209: Voî boierilor, Și voi, *divănașilor*... Până 'n ciuă să v'aflați...).

doldora — TAPU, 77 (d. Teleorman): Cërșesc sâracele Pe tâle ulițile Cu traistele *doldora*

dughiană — adaogă: *dughine*', diminutiv de gingășie (TAPU, 67: Dar un turculeț mititel... Săde 'n *dughinel*).

dinium — într'un cântec din Prahova (TAPU, 75: Umbila turcii tot d'aiurea, D'aiurea prin păduri, Tot *diniumuri* pe drunuri).

dulamă — adaogă: *dulămăță*, diminutiv, haină domuescă sau hainucăescă, în cântecele oltene (TAPU, 158: Na de la mine astă *dulămăță*... Să-mi dai ăl cojoc mare lățos; 392: Scăla, mândro, de mă gătesco... Si-mi croesce *dulămăță*. Verde ca făia de vită).

durbac — adaogă: 2. (și *durbacă*) lada sau cutia tăscului de struguri, numită și „țarc“ (Damé, Terminol, 82).

fanar — adaogă: 2. o parte a moril de vînt, numită și „prisnelul“ sau „vălugul“: în Tulcea îi se dice *fanar*, iar în Covurlui și Constanța *fener* (Damé, Terminol, 162, 163).

firman — adaogă: *firmănaș*, într'un cântec din Teleorman (TAPU, 58: Dară Hanu Căușia, D'un *firmănaș* că 'mă seria. Cu slova că furnica, Să-i se crădă vorba).

fudul — adaogă: salnic, despre cai (MARIAN I, 49: Încălecat'a surul, Surul aprig și *fudul*).

gârbaciū — adaogă: *sgârbaciū*, în cântecele oltene (TAPU, 4: Când fru-i slobodia Cu *sgârbaciū* l'amelință; 72: Cu sfîrcu *sgârbaciul* Pe față obrazului). Forma bucovinéna *corbaciu* și *scorbaciu* (= harapnic ap. Marian, Serb. I, 14) e luată din rutenește.

gelat — vorba revine (sub formele *gialap* și *gialăp* [un compromis *gialat* + *gelep*] în cântecele oltene (TAPU, 64: Chip *gialăpului* facea Și-i dețe capul alătorea; 66: La *gialăp* el poruncia, Capul lui Drăgan să-l ia; 106: La *gialăp* că poruncia Să-i taișe căpășna; 182: Doi *gialăp* că trimetea Și pe Corbea 'l aducea). Sensul de „Muscicapa“ e bă-năjén (Marian, Ornitol. I, 428) și deci luat din sorbesce.

ghebrea — adaogă: *chebrea* (TAPU, 111: De căpăstru că mi-l lua, Și afară că mi-l scotea, Cu *chebréua* că 'l ștergea).

ghigelic — Var. (olténă) *dugialic*, cu sensul de coafură domnescă: vorbă identică cu „ghigelic“, după rostirea sârbescă „diegeluk“ (TAPU, 149: Poftesc caftan de „împărătie Și *dugialic* de Domnie“).

giubea — adaogă: *giubelușă*, diminutiv alătorea cu „giubelușă“ (TAPU, 262: Străsiora 'mă pică, *Giubelusa* 'mă strică).

giurgină — Var. (olténă) *gherghină*, într'un proverb d. Vâlcea (Zadne IV, 413): „a juca gherghina“, a fi belșug, când merge anul bine și totă lumea e veselă. Vorba e o asonanță populară cu „gherghină“.

haham — adaogă: măcelar, în genere, într'un cântec din Covurlui (MATER. FOLKL. 729: Măcelarul turcilor, *Hahamu* jidănilor... Cf. TAPU, 75 [din Prahova]: Măcelarul turcilor, Chisăgiu ovreilor).

hambar — adaogă: *hambaraș*, lada morii în care curge fâna, în Tulcea (Damé, Terminol, 153, 155).

hergheligiū — Var. (olténă) *arhelegiū* (TAPU, 68: Ce turc era mai beșliu la Stoian *arhelegiū*).

hindichiū — adaogă: 8. jghiabul tăscului de struguri numit și „gârliciū“ (Damé, Terminol, 82).

hunie 1. în Moldova, pînă (TARIF 1761: *hunie* cântarul 50 bani); 2. în Muntenia, unălă dogarului numită și „leică“ (Damé, Terminol, 85); 3. sens archaic și exclusiv literar: vale îngustă, ca o pînă (Ist.

1715, p. 40: este ca o *hunie* vale strâmtă, care *hunie* pogoră în marginea mării; 55: bogaz, *hunie*, svîs, pogorîș); — **HUNI**, entonnoire (d. gr. γωνία); bulg. serb. hunia, mer. honie „urcior“ (= ngr. γωνία).

iatagan — Var. (oltene) **atagan** și **iatan** (TAPU, 156: Pe la șele buzdugane, La briș cu *atagane*; 73: Cu lăbul *iatanul* Tot în lungul trupului).

ienieier — Var. (corupte) în cântecele Oltene: **ianginer** și **nicen** (TAPU, 57: *Ianginerti* că-mi audia... 85: Turcilor, pasfilor, Și malmarî, nicenilor...).

imurluc — adăogă: imurlucul se imbracă în Oltenia sub cortel (Damé, Terminol 186); cf. TAPU, 384: Și 'mî eroiesce *imurluc* Verde ca frunza de nuc.

iortoman — în baladele oltene: **iortoman** și **ortoman** (TAPU, 11: Dar ăl voinic *ortoman*, P'ăl cal bun și *ortoman*... 12: Măi, voinic *iortomane*, Bate murgu, ține drumu...) precum și **iortomănos** (TAPU, 8: Un voinic *ortomănos*, C'un cojoc mare lățos). Căderea lui i inițial e o particularitate mai ales olténă; cf. Alomișa, asomie, atagan (în cântecele din Oltenia).

islie — vorba revine într'un cântec d. Tulcea (MATER. FOLKL. 1472: Doi-tri frați ai lui, Cu *islii* 'n briș...).

lalea — Var. (oltene): **lala**, **lelea** și **lelie** (TAPU, 23: Făie verde și *lelea*, D-jeu că-l asculta... 747: Făie, făie și o *lelie*, Daoleo, dragă Marie... MATER. FOLKL. 1253: Frunză verde de *lalale*, Se uita pe drum la vale...).

lăfă — **lefea**, și în cântecele oltene (TAPU, 80: Săval-Aga al Diuhu, Mustafa de la Baba, Caro le împarte *lefă*...).

mahalagiū — adăogă: (adj.) din mahala (TAPU, 133: Că Turcii silnicii, Câinii *mahalagiū*, Averea mii-ai jetuit...).

maidan — adăogă: locuțunea „a face maidan“, a încură calul, în cântecele oltene (TAPU, 148: Dară Corbea ce-nă facea Pă Roșu că 'nealeca, Puțintel *maidan* făcea, Până când bine 'nflerbînta).

martaec — adăogă: **mărtăcesc**, a propti eu martaec, într'o ghicitore olténă despre „opincă“ (TAPU, 536: Am o casă desvelită, Întâi o *mărtăcesc*, La urmă o 'nveleșc).

melez — în loc de „Basarabia“ a se citi „Moldova“ (TARIF 1792: *melez* și halali, topul 30 bani).

moșmone — TAPU, 339: Maica mea e vrăjitoare, la dăsagii la spinare, Plăcă 'n sat după *moșmone*.

năstrăpă — adăogă: **năstrăpat** adv. în locuțunea „a călcă năstrăpat“ (=a călcă în străchină sau farsuri), în cântecele oltene (TAPU, 53: Călcă rar și *năstrăpat*, Cum e lui Topală drag; 97: Priscovenu cel bogat, Boier mare și aşedat, Călcă rar și *năstrăpat*).

năzuros — adăogă: 2. (despre eai) când se sperie de te mirice, **odalice** — Var. **ardalte** și **ardalip**, în baladele oltene (TAPU, 102: La ciobană că poruncia, Oițele le pornia, Cam cu câinii, Cam cu ciobani, Cam cu *ardalicu* tot; 104: Dar Dobrișan că a sosit, Cam cu oi, Cam cu miel, Cam cu ciobani, Cam cu *ardalip* cu tot; 105: Să mi-l aduei poruncia, Cam cu oi, cam cu ciobani, Cam cu *ardalic* cu tot).

papuc — adăogă: la o casă fărănească, flórea ce se face la capătul stăpilor (Damé, Terminol, 90).